

**Justis- og politidepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo**

Oslo, 14. oktober 2011

Deres ref: 201000871

Uttalelse fra Juss-Buss i forbindelse med høring om forslag til endring av utlendingsloven og - forskriften – Avslag på søknad om familieinnvandring fra særkullsbarn ved fare for seksuelle overgrep og adgang til familieinnvandring for barn av antatte ofre for menneskehandel

Juss-Buss viser til departementets høringsbrev datert 08.07.2011.

Vi har etter samtale med Gunhild Bolstad 05.09.2011 fått utsatt frist. Ny frist er 19.09.11, høringen er dermed rettidig. Med dette vil vi benytte oss av muligheten til å uttale oss i forbindelse med lovendringsforslaget.

Juss-Buss er enig i at det er viktig å styrke vernet av barn mot seksuelle overgrep. Vi er likevel negative til de foreslåtte endringene. Vi ønsker å beholde dagens ordning og vil i det følgende utdype våre meninger.

1. Begrunnelsen for forslaget

Juss-Buss stiller seg kritiske til endringsforslagets begrunnelse. Departementet skriver at "[f]ormålet med forslaget er å beskytte barn som søker familieinnvandring mot å bli utsatt for seksuelle overgrep i Norge". Departementet viser i tillegg til barnets beste til at individuelle vurderinger om risiko for overgrep er ressurskrevende og vanskelige å gjennomføre.

At et barn skal få avslag på opphold på bakgrunn av handlinger referansepersonen gjorde langt tilbake i tid, uten en konkret vurdering av hva som vil være best for barnet, er åpenbart ikke noen styrkning av barnets rettsstilling.

Det kan virke som at departementet bruker barnets beste som begrunnelse for et forslag som hovedsakelig er et ressursproblem. Det er svært få tilfeller hvor denne problemstillingen er aktuell. Da dette dreier seg om tillatelser med stor velferdsmessig betydning for den enkelte, mener Juss-Buss at ressursbruken må være irrelevant i denne sammenheng.

Vi kan etter dette ikke se at endringsforslaget ivaretar hensynet til barnets beste.

2. Individuell vurdering av barnets beste

Det følger av Barnekonvensjonen artikkel 3 at "barnets beste skal være et grunnleggende hensyn". Hensynet til barnets beste må være utgangspunktet og begrunnelsen for eventuelle endringer av utlendingsloven § 40 (5). Departementet foreslår at søknad om oppholdstillatelse som hovedregel skal

avslås når mor eller fars ektefelle tidligere har vært dømt for seksuelle overgrep mot barn. Juss-Buss stiller seg meget kritiske til dette. Vi mener at hensynet til barnets beste bør være avgjørende i alle vurderinger etter den nevnte bestemmelsen, og at hvert enkelt tilfelle må vurderes konkret.

Departementet foreslår å innføre en unntaksregel fra hovedregelen om at oppholdstillatelse likevel kan gis dersom ”særlige grunner” tilsier det. Juss-Buss mener imidlertid at dette er en uheldig oppbygging av bestemmelsen. Det foreslåtte unntaket kombinert med tiårskravet, vil innebære at det bare vil foretas en konkret helhetsvurdering i svært få tilfeller. Juss-Buss mener hver enkelt sak må vurderes konkret for å avgjøre hva som er barnets beste.

I høringen punkt 2.5.1 er det foreslått at kriteriene for vurderingen av barnets beste skal utvikles i praksis. Juss-Buss mener dette er svært uheldig da en slik ordning kan føre til enkle løsninger hvor barnets beste ikke vurderes tilstrekkelig konkret. Det må derfor legges føringer for denne vurderingen i lov eller forskrift.

3. Rettssikkerhet for referansepersonen

3.1 Tidsbegrensning på 10 år etter rettskraftig dom

Forslaget om at familieetablering som hovedregel skal avslås i tilfeller hvor referansepersonen er dømt for seksuelle overgrep med en karantenetid på 10 år fra rettskraftig dom, stiller Juss-Buss seg svært kritiske til.

Forslaget er for inngripende overfor referansepersonen. Det må tas i betraktning at også straffedømte kan endre seg med tiden. Videre vil forslaget kunne oppleves som urettferdig og fremstå som en dobbeltstraff, da den tidligere straffedommen forfølger referansepersonen etter at vedkommende har sonet ferdig.

Gjentagelsesfaren vil variere for ulike typer overgrep, og er som uttalt i høringen punkt 2.1.2 høyere for overgripere som er dømt for mer enn ett overgrep. Med sprikende tallmateriale og store forskjeller i grovheten i overtredelsene, medfører 10-årsgrensen at man skjærer alle over en kam.

En karantenetid på 10 år etter rettskraftig dom er svært lenge. Videre synes grensen på 10 år etter rettskraftig dom vilkårlig. Det vil i stor grad variere hvor langt tid det tar før en rettskraftig dom foreligger. Flere vil oppleve at det har gått langt mer enn 10 år siden selve hendelsen skjedde. Tilfeldigheter i den enkelte sak vil dermed avgjøre hvor lang karantenetiden i realiteten vil være. Departementet fremstiller ingen annen begrunnelse for karantenetiden enn at de anser 10 år som passende og henviser til dansk lovgivning. Mer konkret begrunnelse enn dette må kunne kreves for at et så inngripende forslag skal få gjennomslag.

Juss-Buss mener derfor man må holde fast ved den gjeldende bestemmelsen om sannsynlighetsovervekt, og foreta en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle. I vurderingen bør det legges vekt på momenter som hvor langt tilbake i tid handlingen ble utført, om det har skjedd gjentatte ganger, grovheten av volden og lignende. På den måten vil rettssikkerheten til både referansepersonen og søkeren være ivaretatt på en tilstrekkelig måte.

3.2 Generelt senket risikokrav ved fare for fremtidige overgrep

Det fremgår av høringen at det i tilfeller hvor det er ”grunn til å frykte” overgrep skal gjelde et generelt senket beviskrav uavhengig av tidligere dom. Med dette forsvinner kravet om

sannsynlighetsovervekt også i disse tilfellene. Justisdepartementet begrunner endringsforslaget blant annet med at nåværende ordlyd i ul. § 40 (5) er bevismessig vanskelig. Det vil medføre at en referanseperson som er eller har vært mistenkt for seksuell omgang med mindreårige på bakgrunn av falsk anklage, blir straffet for noe vedkommende ikke har gjort. Dette ville være i strid med vedkommendes krav på rettssikkerhet og derfor meget uheldig. I tillegg kan søkeren lide skade på grunn av noe som kun bygger på mistanke.

Juss- Buss mener at den foreslåtte ordlyden er for vag og i for stor grad åpner for skjønn, som igjen kan føre til forskjellsbehandling. Hvis endringene skal gjennomføres må betydningen av ordlyden konkretiseres og utfylles ved forskrift eller rundskriv for at vurderingen skal kunne etterprøves.

4. Oppsummering

Juss-Buss mener at det må foretas en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle slik at hensynet til barnets beste og rettssikkerheten til referansepersonen ivaretas på tilstrekkelig måte, og forskjellsbehandling unngås. Endringene som er foreslått i høringen er for inngripende overfor referansepersonen. Vi mener det må tas hensyn til at hver enkelt situasjon vil være ulik. Vi ønsker at nåværende bestemmelse videreføres.

Med vennlig hilsen
for Juss-Buss,

Maria Sophie Kaiser

Jon Erik Aamdal Lundgaard

Katrine Skjelten

Elise Nygård